

Halfdan Høgsbros prædiken 3. søndag efter påske

Taler

Halfdan Høgsgbro
Sognepræst

Dato

14. april 1940

Sted

Sønderborg Kirke

Omstændigheder

Prædikenen er holdt den første søndag efter besættelsen af Danmark d. 9. april 1940.

Prædikentekst

Johannesevangeliet kapitel 14, ver 1-11

- 1 1100 aar i Danmark med ubrudt frihed er gaaet til ende, og en anden tid er
begyndt. Hver eneste gerning i vort land har derved skiftet karakter; vi er gaaet
over en grænse ind i noget nyt; hvordan kan vi gaa videre? Det er vist rigtigt at
sige nogle ord om det, for at vi i kirken kan vide ganske klart, hvor vi har
5 hinanden.

- Al kristen tale er bundet til Guds ord og maa tjene det saadan, at det ikke blot
gentages, men genfödes fra slægt til slægt, bliver levende og aktuelt og taler til
mennesker i netop de kaar og den situation, hvori vi staar. Idet vores tale er
10 saadan bundet til Gud og afhængig af ham, er den fri overfor mennesker, og en
hvilken som helst menneskelig magt. Vores tale er kun kristen tale, hvis den er
fri tale. Hvor vi ikke kan tale frit, maa vi helre tie, for kristen tale bliver det saa
ikke. Vi vil kun bede menigheden samles i kirkerne, saalænge den og dens
præster er fælles om den vilje og vished, at her taler og hörer vi frit. Jeg siger det
15 ikke, fordi jeg skulde have mödt nogen trusel mod ordets frihed i den kristne
menighed; jeg siger det blot, fordi vi maaske under tidens tryk kunde fristes til at
tro, at vi kan tale eller höre Guds ord paa nogen anden maade end som fri tale. I
denne frihed maa vor tale være kraftig, kærlig og sindig, som Guds ord er det;
den maa være loyal overfor övrigheden, som Guds mænd var det, naar Natan
20 sagde til David: "Du er manden", og döberen til Herodes: "Det er dig ikke
tilladt", og naar Paulus lærte sine menigheder at bede for dem, der var i höjhed.
Og den maa have samme sigte som Guds ord har det, naar det siger: "Sög först
Guds rige og hans retfærdighed, saa skal alle disse ting gives jer i tilgift." Hvad
det betyder, bliver klart for os, naar vi mindes, at alt, hvad Jesus talte og gjorde,
25 skete under samme kaar, som vi nu har. Italien havde taget hans folk under sin

beskyttelse; bag hans övrighed stod den romerske magt; den mödte ham i
officeren i Kapernaum, hvis soldat var blevet syg, og vel i mange andre personer
og sidst i Pilatus. At det var hans situation dukker stærkt op ved bespisningen i
30 örkenen, da de vilde göre ham til konge, palmesöndag ved indtoget i Jerusalem
og gennem hele lidelseshistorien. Og undre dig saa over det præg, som hele hans
färd har; hvad han taler om, og hvad han ikke taler om; hvor rolig og
lidenskabslös, hvor fri i sin färd, uden den indeklemte forbitrelse, som let skabes
under et ydre tryk, blottet for enhver national mindrevärdsfölelse, lige aaben for
35 jöde og romer, vis paa, at den egentlige trusel mod et folks frihed var synden og
döden, at de afgörende sejre og nederlag derfor skete i hjerterne, og at naar han
mödte og blev modtaget af mennesker som frelseren, var den egentlige og
avgörende hjælp for mennesket og folket og verden, for ven og for fjende, rakt.
Derop i den luft, der er omkring ham, maa vi löfte vort sind, hvis vi skal höre
40 hans ord, saadan som de blev talte. Eller rettere: derfra kommer hans aand ned
til os for at löfte os ud af den luft, som vort sind gör trykkende og tæt og
beklumret op i Guds riges rene, klare, stærke luft.

Og hvad siger han os saa i dag?

45 "Eders hjerte forfärdes ikke." Det er sagt til de forfärdede og bedrövede. Der er
forskell paa forfärdelse og forskrækkelse. Forskrækkelsen er vendt ud ad,
forfärdelsen er vendt ind ad; man forskrækkes over andre, man forfärdes over
sig selv. Forskrækkelsens virkning forsvinder; forfärdelsen bliver siddende og
50 gaar ind i samvittigheden og arbejder og arbejder. En del har oplevet de sidste
begivenheder som en forskrækkelse; de vil nok snart komme over det og blot
ængstes for den næste forskrækkelse. Der er andre, der har været forfärdede ikke
saa meget over dem, der kom ude fra, som over os selv, over det halve, over det
uoprigtige, over det uærlige i vore egne forholdsregler, over det indblik det
55 aabnede ind i vort folks karakter. Vi var hverken ærlige i at ville eller ærlige i ikke
at ville; vi blev staaende i en stor uærlighed; den brast; men saa sent, at det
kostede 12 unge mænd livet. Lad os ikke skyde ansvaret fra os selv over paa
andre; saadan önskede den störste del af det danske folk det. Det har siddet som
en sviende skam og smerte i vort sind i denne uge. Tanken paa fremtiden er ikke
60 den værste, tanken paa fortiden er værre; spørgsmaalet er ikke, om vi kan faa vor
frihed igen, det faar vi nok, men om vi kan blive friheden værd. Og hvad er fri-
heden værd, naar vi ikke er den værd? Lad os blot være forfärdede. Har vi ikke
været ærlige i vore ord, saa lad os nu være ærlige i vor sorg. Der bliver vel vej frem
for Danmark igen; der kommer vel atter et opad; men först maa vi nedad.

Skyder vi genvej udenom selvprøvelsen og sorgen, begynder blot uærligheden forfra.

Först ærligt inde i sorgen og forfærdelsen over os selv kan vi höre Jesu ord:

70 "Eders hjerte forfærdes ikke." Men hvorfor ikke? Hvorfra skal vi da hente hjælp til at komme igennem vor sorg over os selv? Hvorfra skal vi faa mod til at gaa en svær og uvis og farefyldt tid i møde? Hvad skal bære os igennem den? Ikke den bevidsthed, der bar det finske folk, at det kæmpede for land og tro og hjem; det gör vi ikke. Ikke den bevidsthed, at vi bæres af en verdens beundring; det bliver 75 vi ikke. Heller ikke, at vi er gaaet ind under dette for et broderfolks skyld; det er vi ikke. Intet af disse stærke motiver kan hjælpe os. Hvad har vi at støtte os til, naar nu den haarde tid skal slides igennem?

"Tro", siger Jesus; men tro paa hvad? Vi kan dog ikke tro paa os selv, vi der har 80 sat saa stor en arv overstyr. Vi kan da lige saa lidt tro paa andre. Og hvad tro kan vi have til vor fremtid? Tro er vished, ikke gætning og ønske og dröm og illusion. Hvad vished har vi om vor fremtid? Maaske bliver den god, men hvis ikke, hvad vil vi saa gribe til? Hvad griber vort folk til nu? Nye selvskuffelser, nye stimulanser? Hvor dybt skal vi ydmyges, för vi lærer at stille samme krav til 85 ægthed i tro som til ægthed i varer?

"Tro paa Gud og tro paa mig", siger Jesus. Naar alt er let og lyst og klart omkring os, kan vi maaske mene, at vi kan tro paa Gud uden derfor at tro paa eller have brug for Jesus. Vi har jo alle vore egne gode tanker om Gud. Men naar 90 alt er mørkt om os, og Gud har skjult sin naade og slaar haardt, som han slaar haardt i denne tid, og vor synd og selvskuffelse bliver afslöret, vil vi mærke, at kun i Jesus Kristus, som sagde: >Den, som ser mig, ser Faderen», staar Guds skikkelse klart; kun i Jesus Kristus er der vej frem til sandhed, til liv og til Gud. Det er med tro som med lys; de lyser först, naar det bliver mørkt. I mørke har vi 95 lys, og i fortvivlelse har vi haab, naar vi tror paa Gud i Jesus Kristus. Gennem selvbefredelse og selvpogivelsen er der vej frem for den, der tror paa Ham, der tog imod en sön, som havde sat sin arv overstyr og sultede og vendte om.

Og denne tröst föjer han til: "I min Faders hus er der mange boliger." Har vi en 100 fast tro paa det evige liv? Vi maa have en fast tro paa det evige liv. Vi kan have det. "Hvis det ikke var saa, havde jeg sagt eder det", föjer han til. Fortvivlelse er ikke det værste for ham, falsk tröst er værre. Derfor vilde han helre lade os fortvivle end tröste os, hvis ikke han vidste, at det var saadan. Men fordi det er

105 det, siger han det og tröster os: "I min Faders hus er der mange boliger." Vi skal
ikke tage vort liv her alvorligt, vi skal tage det evige liv alvorligt; det er ikke
afgörende, om vi lever eller dör; det er afgörende, om vi har et evigt liv ved Jesus
Kristus, vor Herre, i arv og eje. Har vi det, faar vi kraft til at göre dagens gerning
og bære dagens byrde, bære den med taalmod, bære den med haab, og derfor,
110 trods alt og i alt, bære den med glæde. Ved ham.

Kilde

Manuskriptet er trykt i "Kristen Gemenskap. Nordisk Tidsskrift for De ekumeniska strävandena", 1940, hefte 3, s. 129-132.

115 **Kildetype**

Dokumentation i avis, magasin e.l.

Tags

3. søndag efter påske, Anden Verdenskrig, Anden tekstrække, Danmarks besættelse 1940-1945, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

120 **URI**

<https://www.dansketaler.dk/tale/halfdan-hogsbros-praediken-3-soendag-efter-paaske>

125

130

135

140